

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nadejda Toma, Vladimir Timofti, Constantin Alerguș, Anatolie Țurcan,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de avocații Asandei Dorin, Nastas Victor și Tîmbur Sergiu în numele inculpaților, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, în cauza penală în privința lui

Crăciun Angela XXX, născută la XXX, originară din XXX, domiciliată în XXX.

Creciun Vadim XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Termenul de examinare al cauzei:

1. 18.01.2016 – 16.12.2016 (prima instanță);

2. 11.01.2017 – 04.04.2017 (instanța de apel);

3. 01.08.2017 – 19.12.2017 (instanța de recurs).

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Nisporeni din 16 decembrie 2016, *în urma recalificării faptei de la prevederile art. 236 alin. (1) Cod penal*, Crăciun Angela a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 27, 236 alin. (1) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, iar Creciun Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 27, 236 alin. (1) Cod penal, la 5 ani și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei stabilite în privința lui Crăciun Angela a fost amânată până la atingerea de către copilul minor a vârstei de 8 ani.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Crăciun Angela și Creciun Vadim, acționând prin participație simplă și de comun acord, ambii urmărind scopul punerii în circulație a valutei străine false, utilizate pentru efectuarea plăților, la data de 22 noiembrie 2014, ultimul cu acordul primei, obținând și deținând asupra sa o bancnotă falsă cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, având seria și numărul HD47941500AD4, anul de emisie 2006, dobândită de către Crăciun Angela într-un mod nedeterminat de organul de urmărire penală, s-a deplasat la piața din or. Nisporeni, unde apropiindu-se de comerciantul Gurulea Mihail, i-a transmis-o pentru schimb în valută națională, iar în urma verificărilor operate de către Gurulea Mihail, fiind relevate semne

suspecte că bancnota prezentată este falsă, ultimul i-a comunicat lui Creciu Vadim despre acest fapt și i-a restituit-o, atenționându-l totodată asupra riscului eventual de a fi supus răspunderii.

Tot în aceeași zi, aproximativ la ora 12:00, Creciu Vadim, acționând în continuare în vederea realizării scopului infracțional urmărit, având asupra sa aceeași bancnotă falsă cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, s-a apropiat de un alt comerciant aflat în centrul or. Nisporeni, Robu Petru, căruia la fel i-a transmis respectiva bancnotă pentru schimb. În urma verificărilor operate de către Robu Petru, fiind relevate semne suspecte că bancnota prezentată este falsă, ultimul i-a comunicat lui Creciu Vadim despre acest fapt și i-a restituit-o, sugerându-i să o nimicească.

Ulterior, la data de 26 noiembrie 2014, bancnota vizată cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, cu seria și numărul HD47941500AD4, anul de emisie 2006, fiind în posesia inculpatei Crăciun Angela, ultima în lipsa tatălui - inculpatului Creciu Vadim, acționând în continuare cu scopul realizării până la capăt a intenției lor infracționale, de una singură s-a prezentat la ghișeul filialei nr. 12 a SA „Banca de Economii”, cu sediul în or. Nisporeni, str. Suveranității, unde a transmis bancnota falsă operatorului pentru schimb.

Ca urmare a verificărilor operate cu aparate speciale de către controlorul casier superior și șefa depozitului bănesc a filialei nr. 12 a SA „Banca de Economii”, fiind relevate semne suspecte că bancnota prezentată este falsă, a fost înștiințată și solicitată poliția, timp în care inculpata Crăciun Angela, pentru a ascunde urmele infracțiunii, a fărâmițat bancnota în bucăți și astfel, din cauze independente de voința făptuitorilor, acțiunea de punere în circulație a bancnotei false cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, cu seria și numărul HD47941500 AD4, anul de emisie 2006, nu și-a produs efectul.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Crăciun Angela să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 236 alin. (1) Cod penal și condamnată la 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal pe o perioadă de probațiune de 5 ani, iar Creciu Vadim să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 236 alin. (1) Cod penal și condamnat la 6 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În susținerea cererii depuse, apelantul a invocat că circumstanțele de fapt reținute nu constituie tentativă de punere în circulație a banilor falși, pe motiv că inculpații, cunoscând că bancnota este falsă, au preluat-o unul de la altul cu scopul de o schimba, adică aceasta s-a aflat în posesia ambilor, astfel fiind pusă în circulație.

Mai mult ca atât, apelantul a menționat că inculpații, pentru schimba bancnota, au transmis-o și în posesia altor persoane care puteau dispune de ea, iar într-un final, Crăciun Angela a înmănat-o pentru schimb casierului de la filiala nr. 12 a SA „Banca de Economii” din or. Nisporeni, care în opinia acuzării denotă ca fiind consumată fapta infracțională (în sensul art. 236 alin. (1) Cod penal) or, potrivit laturii obiective infracțiunea în cauză este formală, respectiv, este consumată în condițiile în care bancnota de mai multe ori a trecut de la inculpați

în posesia terțelor persoane, care puteau să dispună de ea prin satisfacerea cerințelor insistente ale inculpaților de a fi schimbată în valută națională.

În contextul respectiv, apelantul a considerat că inculpaților constituie o infracțiune consumată, motiv din care sentința urmează a fi casată.

Totodată, apelantul a indicat asupra nerespectării, de către prima instanță, a criteriilor de individualizare a pedepsei, manifestată prin stabilirea față de Creciun Vadim a pedepsei cu închisoare într-un quantum prea blând în raport cu complicele său, în condițiile în care acesta nu este la prima abatere de la lege și el este cel care, în speță, de mai multe ori a pus bancnota în circulație în raport cu Crăciun Angela.

3.1. Sentința a fost atacată cu apel și de către inculpata Crăciun Angela, care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea achitării sale.

În motivarea cererii depuse, apelantul a menționat că faptul săvârșirii infracțiunii nu și-a găsit reflectare în probele administrate și luate ca bază la emiterea sentinței de condamnare.

În contextul respectiv, apelantul a menționat că latura subiectivă a componentei de infracțiune se exprimă prin vinovăție sub forma intenției directe de a pune în circulație o bancnotă falsă, despre care persoana cu certitudine urma să știe.

Totodată, apelantul a menționat că pentru familia ei 100 dolari SUA reprezintă o sumă considerabilă, deoarece atât ea cât și tatăl său nu sunt angajați în muncă, astfel tatăl său, având dorința de a schimba banii, s-a adresat celor doi comercianți, care au refuzat să-i schimbe. Prima instanță a pus la baza soluției de condamnare declarații anume ale acestor martori, dar nu a luat în considerație declarațiile martorului Canuda V.

Apelantul a considerat eronată punerea la baza condamnării a declarațiilor martorilor Gurulea M. și Robu P., care nu sunt experți pentru a-și asuma responsabilitatea de afirmare a faptului că bancnota de 100 dolari SUA era falsă.

3.2. Sentința a fost atacată cu apel și de către avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului Creciun Vadim, care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea achitării inculpatului.

În motivarea cererii depuse, apelantul a invocat că comiterea infracțiunii incriminate lui Creciun Vadim nu și-a găsit reflectare în probele administrate și puse la baza sentinței de condamnare.

În contextul respectiv, apelantul a menționat că latura subiectivă a componentei de infracțiune se exprimă prin vinovăție sub forma intenției directe de a pune în circulație o bancnotă falsă, despre care Crăciun Angela și Creciun Vadim urmau cu certitudine să știe, fapt care la caz nu s-a confirmat.

Apelantul a considerat eronată punerea la baza condamnării a declarațiilor martorilor Gurulea M. și Robu P., care nu sunt experți pentru a-și asuma responsabilitatea de afirmare a faptului că bancnota de 100 dolari SUA era falsă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017, pronunțată integral la 18 mai 2017, au fost admise apelurile declarate de procuror și de inculpata Crăciun Angela, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Crăciun Angela a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 236

alin. (1) Cod penal, la 5 ani închisoare, cu suspendarea executării acesteia pe o perioadă de probațiune de 4 ani, iar Creciu Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 236 alin. (1) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Apelul declarat de avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului Creciu Vadim a fost respins, ca nefondat.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat, că vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate a fost demonstrată prin probele administrate de partea acuzării în procesul de judecată, acestea fiind pertinente, concludente, utile și veridice, și anume: declarațiile martorilor Gurulea Mihail, Robu Petru, Druga Maia, Cîrlig Lidia, Canuda Viorica (vol. I, f.d. 159-163); procesul-verbal de cercetare la față locului din 26 noiembrie 2014, cu planșa fotografică anexă, din conținutul căruia rezultă că în biroul de serviciu al directorului filialei nr. 12 a SA „Banca de Economii” se afla o bancnotă cu valoare nominală de 100 dolari SUA, ruptă în 15 bucăți de diferite dimensiuni, care a fost ridicată (vol. I, f.d. 20-21); raportul de constatare tehnico-științifică nr. 10103 din 8 decembrie 2014, din conținutul căruia rezultă că bancnota cu nominalul 100 dolari SUA, cu seria și numărul HD47941500AD4, anul de emisie 2006, este confecționată din hârtie simplă fără inserții textile încorporate în suport, cu folosirea formelor de tipar de tip plan - ofset, cu forme de tipar de tip înalt și nu la întreprinderea specializată în confecționarea banilor și hârtiilor de valoare (vol. I, f.d. 26-27); înștiințarea telefonică din 26 noiembrie 2014 parvenită la Unitatea de gardă a Inspectoratul de Poliție Nisporeni, care confirmă conținutul informației recepționate inițial, și anume că pe data de 26 noiembrie 2014, ora 14:30, la filiala nr. 12 a SA „Banca de Economii” din orașul Nisporeni, strada Suveranității, Crăciun Angela a încercat să schimbe o bancnotă cu nominalul de 100 dolari SUA (vol. I, f.d. 7); copia procesului-verbal pentru bancnote în valută străină suspecte de a fi false din 26 noiembrie 2014, din conținutul căruia reiese că la această dată, la filiala nr. 12 a SA „Banca de Economii” din orașul Nisporeni, strada Suveranității, Crăciun Angela a prezentat o bancnotă cu nominalul de 100 dolari SUA, suspectată de a fi falsă (vol. I, f.d. 19).

Instanța de apel, analizând și apreciind probele administrate în cauză, a considerat ca fiind dovedită vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 236 Cod penal, deoarece inculpații au pus în circulație semne bănești false, aceasta fiind realizată prin intermediul schimbului valutar.

În acest sens, instanța de apel a menționat că infracțiunea prevăzută la art. 236 Cod penal, fiind una formală, s-a consumat din momentul când inculpații, cunoscând că bancnota este falsă, au preluat-o unul de altul și, urmărind scopul de a o schimba, au întreprins acțiuni comune, în acest sens au transmis-o altor terțe persoane, precum și casei de schimb valutar a filialei nr. 12 a SA „Banca de Economii”.

Astfel, instanța de apel **a constatat** că Creciu Vadim și Crăciun Angela, prin participație simplă și de comun acord, urmărind ambii scopul punerii în circulație a valutei străine false, utilizate pentru efectuarea plăților, la 22 noiembrie 2014, cu acordul lui Crăciun Angela, Creciu Vadim obținând și deținând asupra sa o bancnotă falsă cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, având și numărul HD 47941500 A D4, dobândită de Angela Crăciun într-un mod necunoscut organului de urmărire penală, s-a deplasat la piața orașului Nisporeni, unde apropiindu-se de

comerciantul Gurulea Mihail – director a ÎI “Gurulea Mihail”, i-a transmis-o pentru schimb în valuta națională.

În urma verificărilor operate vizibil de către Gurulea Mihail, fiind relevate semne de suspexții că bancnota prezentată este falsă, i-a comunicat despre acest fapt și i-a restituit-o, atenționându-l totodată asupra riscului eventual de a fi supus răspunderii.

Tot în acea zi, în jurul orei 12:00, Creciun Vadim, acționând în continuare în vederea realizării scopului infracțional urmărit, având asupra sa aceeași bancnotă cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, s-a apropiat de un alt comerciant aflat în centrul orașului Nisporeni – Robu Petru, căruia i-a transmis respectiva bancnotă pentru schimb.

În urma verificărilor operate vizibil de către Robu Petru, fiind relevate semne de suspexții că bancnota prezentată este falsă, i-a comunicat despre acest fapt și i-a restituit-o, sugerându-i să o nimicească.

La 26 noiembrie 2014, Creciun Vadim și Crăciun Angela, deținând asupra lor aceeași bancnotă cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, cu seria și numărul HD47941500 A D4, acționând în continuare cu scopul punerii ei în circulație, ambii s-au deplasat în orașul Nisporeni, lângă sediul filialei “Moldinconbank”, unde au prezentat bancnota respectivă unei doamne necunoscute pentru verificare, după care la scurt timp au recepționat-o.

Bancnota vizată rămânând în posesia lui Crăciun Angela, tot în acea zi, în lipsa tatălui, însă de comun acord cu acesta, acționând în continuare cu scopul realizării până la capăt a intenției lor infracționale, s-a prezentat la ghișeul filialei nr. 12 a SA “Banca de Economii”, situată în orașul Nisporeni, strada Suveranității, unde a transmis bancnota cu valoarea nominală de 100 dolari SUA, având seria și numărul HD 47941500 A D4, operatorului pentru schimb.

Ca urmare a verificărilor operate cu aparate speciale de către controlorul casier superior și șefa depozitului bănesc a filialei nr. 12 a SA “Banca de Economii”, fiind constatate semne rezonabile de suspexții că bancnota prezentată este falsă, a fost înștiințată și solicitată poliția, timp în care Crăciun Angela, pentru a ascunde urmele infracțiunii, a fărâmițat bancnota în bucăți.

În rezultat, conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 10103, s-a stabilit că bancnota cu nominalul de 100 dolari SUA, cu seria și numărul HD 47941500 A D4, anul de emisie 2006, este confecționată din hârtie simplă fără inserții textile încorporate în suport, cu folosirea formelor de tipar de tip plan - ofset, cu forme de tipar de tip înalt, adică nu la întreprinderea specializată în confecționarea banilor și hârtiilor de valoare

Prin urmare, instanța de apel a considerat că prima instanță eronat a recalificat acțiunile inculpaților, or în cauză nu s-a confirmat comiterea tentativei de punere în circulație a semnelor bănești false.

Soluționând chestiunea cu privire la individualizarea pedepsei penale în privința inculpaților, ținând cont de circumstanțele cauzei, de personalitatea vinovaților, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, de scopul de prevenire a fenomenului infracțional, instanța de apel a considerat că este rațional și rezonabil să le fie aplicată pedeapsa cu închisoare, cu dispunerea suspendării executării acesteia pe o perioadă de probațiune în privința lui Crăciun Angela.

5. Hotărârile judecătorești sunt atacate cu recursuri ordinare de către avocatul Asandei

Dorin în numele inculpaților, depuse la 22 mai 2017, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 11) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu dispunerea încetării procesului penal în privința inculpaților în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea cererilor depuse, recurentul a invocat că inculpații și-au recunoscut integral vinovăția, manifestând căință activă, iar în cauză s-a atestat prezența circumstanțelor atenuante și lipsa celor agravante,

5.1. Hotărârile judecătorești sunt atacate cu recurs ordinar și de către avocatul Nastas Victor și Țimbur Sergiu în numele inculpaților, depus la 06 iunie 2017, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, au solicitat casarea acestora, cu dispunerea încetării procesului penal în privința inculpaților în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În motivarea cererilor depuse, recurenții au invocat că instanța de apel a admis o eroare gravă de fapt, deoarece nu a reținut faptul că inculpații au pledat pentru admiterea apelului declarat de procuror, recunoscându-și vinovăția în sensul dat. În prezența acestei circumstanțe, instanța de apel urma să aplice actul de amnistie față de inculpați.

6. Pe cauză a fost depusă referință de către procuror, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursurilor declarate, pe care le apreciază ca vădit neîntemeiate, deoarece aplicarea amnistiei poate avea loc doar în cazul întrunirii condițiilor stipulate în Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

7. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi respinse, ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Analizând cererile de recurs ordinar declarate, Colegiul constată că titularii acestora solicită aplicarea amnistiei în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016, cu dispunerea încetării procesului penal în privința inculpaților. La caz, Colegiul penal lărgit constată că actul amnistiei nu poate fi aplicat în privința inculpaților și, în mod corespunzător, solicitarea de încetare a procesului penal în privința acestora nu poate fi satisfăcută.

În acest sens, Colegiul penal lărgit constată că, potrivit art. 2 alin. (1) din legea nominalizată, *procesul penal încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită până la adoptarea prezentei legi pentru care Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 sau Codul penal aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 24 martie 1961 prevede în calitate de pedeapsă principală maximă o pedeapsă **nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani.***

Raportând prevederile legale menționate la sancțiunea art. 236 alin. (1) Cod penal, care prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen de la **5 la 10 ani**, Colegiul penal lărgit statuează asupra imposibilității satisfacerii solicitării recurenților de aplicare a amnistiei față de inculpați, or aceasta contravine în mod direct dispozițiilor legale anterior menționate.

În acest context, Colegiul penal reține că aplicarea amnistiei, reieșind din considerentul recunoașterii vinovăției de către inculpați și manifestării căinței active, este posibilă **dacă nu contravine altor cerințe instituite prin lege**, ceea ce nu se atestă la caz.

Din aceste motive, Colegiul penal lărgit conchide asupra necesității respingerii recursurilor ordinare declarate, ca inadmisibile, cu menținerea deciziei instanței de apel.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se resping, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de avocații Asandei Dorin, Nastas Victor și Tîmbur Sergiu în numele inculpaților Crăciun Angela și Creciun Vadim, în cauza penală în privința lui **Crăciun Angela XXX** și **Creciun Vadim XXX**, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 04 aprilie 2017.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 ianuarie 2018.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nadejda Toma

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Anatolie Țurcan